

عنوان مقاله:

ضرورت توجه جدی به شاخص بهره وری آب در مدیریت آبیاری محصولات زراعی کشور (به استناد تحقیقات انجام شده در استان لرستان)

محل انتشار:

همایش ملی بهره برداری بهینه از منابع آب (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

مراد سپه وند - عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان

شهرام امیدواری - دکترای خاکشناسی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان

فاطمه پرویزی - کارشناس ارشد مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان

مرضیه یارمحمدیان - کارشناس مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان

خلاصه مقاله:

آب مایه حیات و عامل اصلی تولید کشاورزی است. شرایط خاص اقلیمی ایران که خشکی و پراکنش نامناسب زمانی و مکانیبارندگی واقعیت انکار ناپذیر آن می باشد، هرگونه تولید مواد غذایی و کشاورزی پایدار را منوط به استفاده صحیح و منطقی از منابع محدود آب کشور کرده است. برای تحقق چنین امری، مجموعه ای از اقدامات کارآمد مدیریت آب اعم از مهار و ذخیره سازی، انتقال تا مزرعه، توزیع یکنواخت و صحیح در مزرعه، روش صحیح آبیاری، عملیات صحیح به زراعی و به نژادی و ... مورد نیازی باشند. اما اگر همه این اقدامات منجر به استفاده بهینه از آب برای تولید هر چه بیشتر محصولات و در نهایت افزایش کارآیی اقتصادی مصرف آب نشوند، سامانه مدیریت مصرف آب در کشاورزی ابتر می باشد. به عبارت دیگر، همه اقدامات بایستی سرانجام خود را در بهره وری آب و خصوصا بهره وری اقتصادی مصرف آب در کشاورزی نشان دهند. در یک تعریف کلی، بهره وری آب عبارتست از میزان محصول مفید تولید شده به ازای واحد حجم آب آبیاری داده شده به مزرعه. یک قدم بالاتر از بهره وری آب، بهره وری اقتصادی آن است که عبارت است از درآمد حاصل از مصرف واحد حجم آب داده شده به مزرعه. تعداد تحقیقات انجام شده در مورد هر دو شاخص در کشور ما، کم می باشد و به ویژه تحقیقات مربوط به بهره وری اقتصادی آب در بخش کشاورزی، انگشت شمار هستند. بر این اساس، طی سال های گذشته، تحقیقاتی در مورد هر دو شاخص بر روی چهار محصول مهم زراعی استان لرستان (گندم، کلزا، ذرت دانه ای و سویا) انجام گرفت که نتایج آن ها می تواند در مدیریت و برنامه ریزی آبیاری، مورد توجه قرار بگیرد. نتایج این تحقیقات نشان داد که بهره وری مصرف و بهره وری اقتصادی مصرف آب محصولات پائیزه بیشتر از محصولات بهاره است. با افزایش تعداد آبیاری و کاهش دور آبیاری، بهره وری آب (به ازاء محصول تولیدی و همچنین درآمد حاصله) کاهش می یابد. کارایی مصرف آب در گندم بیش از دو برابر کلزا و همین نسبت نیز در ذرت دانه ای نسبت به سویا، صادق می باشد. تجزیه و تحلیل داده های حاصل از اجرای تحقیقات مذکور به وضوح دلالت بر آن دارند که شاخص های بهره وری آب و بهره وری اقتصادی آن می توانند از نظر اولویت بندی کشت محصولات پائیزه و بهاره، تمایز بین محصولات از نظر سوددهی اقتصادی و برنامه ریزی و مدیریت آبیاری در سطح مزارع کشور، به عنوان شاخص های اصلی در نظر گرفته شوند.

کلمات کلیدی:

بهره وری آب- بهره وری اقتصادی آب- محصولات زراعی- لرستان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/547734>

